

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.8.1.2025

**Pani
Joanna Kopczyńska
Prezes Państwowego
Gospodarstwa Wodnego Wody
Polskie**

Państwowe Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie
ul. Żelazna 59A
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/25/087 – „Badanie sprawozdania finansowego Projektu Ochrony
Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły za 2024 r.”**

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 15-17, 50-044 Wrocław

tel. 48717118301, lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie ¹ Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej - Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły we Wrocławiu ² , ul. Na Grobli 14/16 Budynek C, 50-421 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Joanna Kopczyńska, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, od 11 stycznia 2024 r. ³ W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Krzysztof Woś, Prezes PGW WP, od 31 sierpnia 2022 r. do 10 stycznia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania w zakresie finansowania zadań Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły. 2. Prawdopodobieństwo wydatkowania środków Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły, weryfikacji dokumentów potwierdzających operacje finansowe oraz ujęcia ich w ewidencji księgowej i w sprawozdaniach z tego Projektu.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały one wpływ na zakres objęty kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	Violetta Matuszewska-Potempska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/31/2025 z 13 lutego 2025 r. Cezary Mazik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/30/2025 z 13 lutego 2025 r.

(akta kontroli: str. 1-4)

¹ Dalej także: PGW WP.

² Dalej: BKP.

³ Dalej: Prezes. Dyrektorem BKP od 31 stycznia 2024 r. jest Pan prof. dr hab. Inż. Janusz Zaleski, a w okresie od 25 listopada 2019 r. do 31 marca 2024 r. Dyrektorem był Pan Piotr Suproń. Dyrektor BKP nie jest kierownikiem jednostki kontrolowanej w rozumieniu art. 2a pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły we Wrocławiu właściwie realizowało zadania związane z bieżącym zabezpieczeniem finansowania wydatków Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły⁶, m.in. w zakresie dotyczącym zapotrzebowania i uruchamiania środków finansowych. Poddane kontroli wydatki zostały poniesione zgodnie z celami Projektu OPDOW i warunkami stosownych umów, jak również odpowiednio udokumentowane. Prawidłowo ujęto je również w ewidencji księgowej. Terminowo sporządzony został także Raport Roczny za 2024 r.⁷ przez BKP.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: **[1]** zawyżenia o kwotę 28 263 101,02 PLN wydatków w podkomponencie 1B⁸ oraz zaangażowanych środków własnych PGW WP w pierwotnie sporządzonym przez BKP sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *Project Sources and Uses of Funds*, a także **[2]** zawyżenia o kwotę 2 400 000,00 PLN środków alokowanych do Jednostek Realizujących Projekt⁹ w pierwotnym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *LOANS MADE BY THE CEB*.

Wskazane powyżej nieprawidłowości zostały usunięte jeszcze w toku kontroli NIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania w zakresie finansowania zadań Projektu OPDOW

Projekt OPDOW obejmuje realizację następujących zadań:

- a) Ochronę przed powodzią Dolnej i Środkowej Odry (komponent 1), realizowaną w ramach trzech podkomponentów:
 - Ochrona przed powodzią obszarów na terenie województwa zachodniopomorskiego – podkomponent 1A;
 - Ochrona przed powodzią na Środkowej i Dolnej Odrze – podkomponent 1B;
 - Ochrona przed powodzią miasta Słubice – podkomponent 1C.
- b) Ochronę przed powodzią Kotliny Kłodzkiej (komponent 2), realizowaną w ramach dwóch podkomponentów:
 - Ochrona czynna – polegająca na budowie czterech suchych zbiorników przeciwpowodziowych w Boboszowie, Roztokach Bystrzyckich, Szalejowie i Krosnowicach – podkomponent 2A;

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Projekt OPDOW lub Projekt.

⁷ W skład Raportu Roczego za 2024 r. wchodzi m.in. sprawozdania finansowe za 2024 r. Pierwotna data sporządzenia Raportu Roczego za 2024 r. w tym stosownych sprawozdań finansowych – 15 lutego 2025 r. W tym też dniu Raport przekazany został do Banku Światowego.

⁸ „Ochrona przed powodzią na Środkowej i Dolnej Odrze”.

⁹ Dalej: JRP.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- Ochrona bierna – jej zakres obejmuje zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenów położonych wzdłuż głównych rzek Kotliny Kłodzkiej: Nysy Kłodzkiej, Białej Łądeckiej z głównym lewobrzeżnym dopływem rzeką Morawką oraz Bystrzycy Dusznickiej z głównym lewobrzeżnym dopływem rzeką Kamienny Potok – podkomponent 2B;
- c) Ochronę przed powodzią Górnej Wisły (komponent 3), realizowaną w ramach następujących podkomponentów:
 - Ochrona przez powodzią Krakowa i Wieliczki – podkomponent 3A;
 - Ochrona przez powodzią Sandomierza i Tarnobrzegu – podkomponent 3B;
 - Bierna i czynna ochrona w zlewni Sanu – podkomponent 3D.
- d) Wzmocnienie instytucjonalne i modernizacja systemu prognozowania (komponent 4).
- e) Zarządzanie Projektem i opracowanie dalszych studiów (komponent 5).

JRP OPDOW są:

- ✓ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu¹⁰ – komponent 1, 2, 4 i 5;
- ✓ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie¹¹ – komponent 1 i 5;
- ✓ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie¹² – komponent 3 i 5;
- ✓ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie¹³ – komponent 3 i 5;
- ✓ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowych Instytut Badawczy¹⁴ – komponent 4;
- ✓ BKP – komponent 5, jednostka koordynująca Projekt OPDOW¹⁵.

(akta kontroli: str. 9-10, 248, 422-432 plik 1, 93-109)

¹⁰ Dalej: RZGW WL.

¹¹ Dalej: RZGW SZ. Z dniem 30 marca 2020 r. połączono RZGW SZ i PGW WP Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Zarząd Zlewni w Szczecinie (dalej: RZGW ZZ-SZ) w jedną JRP - RZGW SZ.

¹² Dalej: RZGW RZ.

¹³ Dalej: RZGW KR.

¹⁴ Dalej: IMGW.

¹⁵ Do zadań BKP należało m.in.: [1] realizacja zadań określonych w Umowie Pożyczki 8524 PL i Umowie Kredytu 1866, zgodnie z zarządzeniami, decyzjami i wytycznymi Komitetu Sterującego Projektu, Banku Światowego (dalej: BŚ lub MBOiR) oraz Banku Rozwoju Rady Europy (dalej: BRRE); [2] zarządzanie w zakresie umów zawartych w celu realizacji Projektu; [3] zarządzanie zadaniami JRP, w zakresie realizacji zadań wchodzących w skład Projektu; [4] pomoc techniczna i wspieranie JRP w realizacji zadań wchodzących w skład Projektu, w tym w zakresie stosowania procedur BŚ dotyczących zamówień, ochrony środowiska i spraw społecznych; [5] przygotowanie rocznych programów prac w ramach Projektu i ocena ich postępu; [6] nadzorowanie prac w ramach Projektu i ocena ich postępu; [7] bieżąca kontrola i monitorowanie środków finansowych przeznaczonych na realizację Projektu oraz współudział w zarządzaniu środkami finansowymi Projektu; [8] sprawozdawczość, w tym opracowywanie i przekazywanie do BŚ, BRRE oraz Komitetu Sterującego kwartalnych raportów z realizacji Projektu w tym Raportu Rocznego; [9] wsparcie merytoryczne i formalne w procesie wnioskowania o dokonywanie wypłat środków finansowych w ramach Projektu, zgodnie z warunkami i procedurami określonymi m.in. w Umowie Pożyczki 8524 PL oraz innych przepisach prawa krajowego; [10] wspieranie lub realizacja działań w zakresie przygotowania nowych zadań związanych ze strategią przeciwpowodziową na obszarze kraju, a wynikających z realizacji Projektu; [11] bieżąca współpraca z BŚ i BRRE, w tym m.in. prowadzenie korespondencji dotyczącej Projektu, organizacja wizyt przedstawicieli BŚ i BRRE oraz misji nadzorujących, udział w tych wizytach i misjach; [12] wykonanie innych zadań określonych m.in. w Umowie Pożyczki 8524 PL oraz zadań zleconych przez Prezesa PGW WP, związanych z realizacją Projektu.

1.1 Plan wydatków oraz zaawansowanie finansowe zadań Projektu OPDOW

Opis stanu
faktycznego

W planie finansowym Projektu OPDOW koszt jego realizacji określono na kwotę 1 202 000 000,00 EUR (5 000 320 000,00 PLN¹⁶), z czego 460 000 000,00 EUR zapewniono w wyniku podpisania Umowy 8524 PL, zawartej 10 września 2015 r. pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a BŚ na finansowanie realizacji Projektu OPDOW¹⁷, a 300 000 000,00 EUR z tytułu Umowy nr F/P 1866, zawartej 24 maja 2016 r. pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Bankiem Rozwoju Rady Europy¹⁸ na dofinansowanie realizacji Projektu OPDOW¹⁹. Pozostałe środki na realizację Projektu OPDOW mają być zapewnione z: budżetu państwa w kwocie 242 000 000,00 EUR oraz Funduszu Spójności Unii Europejskiej - 200 000 000,00 EUR. W 2023 r. ostatecznie podjęto decyzję, że kwota 50 000 000,00 EUR, planowana pierwotnie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej²⁰, zostanie zastąpiona środkami z budżetu państwa.

Na realizację zadań wchodzących w skład komponentu 1 zaplanowano 495 000 000,00 EUR, komponentu 2 – 265 000 000,00 EUR, komponentu 3 – 222 000 000,00 EUR, komponentu 4 – 136 000 000,00 EUR, a w ramach komponentu 5 – 83 000 000,00 EUR. Dodatkowo w planie finansowym Projektu OPDOW, jako rezerwę, wykazano kwotę 1 000 000,00 EUR.

Ogółem od początku realizacji Projektu OPDOW wydatkowano środki w wysokości 4 900 416 431,63 PLN, tj. 98,00% środków przewidzianych na jego sfinansowanie.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Pożyczki 8524 PL pierwotna data zamknięcia Projektu OPDOW ustalona została na dzień 15 grudnia 2023 r. Pismem z 16 listopada 2022 r. BŚ wyraził zgodę na przesunięcie tego terminu na dzień 30 czerwca 2025 r. Natomiast BRRE, pismem z 24 listopada 2023 r., przedłużył termin zamknięcia Umowy Kredytu 1866 do 15 grudnia 2024 r.²¹

W związku z zakładanym zwiększeniem kosztów realizacji Projektu, związanych m.in. z przedłużeniem czasu na ukończenie, wzrostem wskaźnika waloryzacji, zmianą kursów walut oraz sytuacją geopolityczną i wzrostem cen surowców oraz robocizny, według stanu na dzień 12 kwietnia 2024 r. luka finansowa w Projekcie OPDOW szacowana była na poziomie od 55 556 491,94 PLN do 182 203 235,19 PLN.

Według wyjaśnień Dyrektora BKP ww. luka finansowa została zlikwidowana, ponieważ do rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (część 83, pozycja 4) zgłoszono kwotę 721 176 000,00 PLN na realizację zadań Projektu OPDOW w 2025 r. Kwota ta w pełni zabezpiecza potrzeby JRP do dnia 31 grudnia 2025 r.

NIK wskazuje, że zgodnie z postanowieniami Umowy Pożyczki 8524 PL (załącznik II sekcja I.B.) Rzeczpospolita Polska, akceptując ogólne warunki umów

¹⁶ Według kursu 1 EUR = 4,16 PLN przyjętego do przeliczeń w Projekcie OPDOW (dla zamówień publicznych).

¹⁷ Dalej: Umowa Pożyczki 8524 PL.

¹⁸ Dalej: BRRE.

¹⁹ Dalej: Umowa Kredytu 1866.

²⁰ Dalej: NFOŚiGW.

²¹ Po dniu zamknięcia Umowy Kredytu 1866 nie można pobierać środków z kredytu, a środki już pobrane należy rozliczyć w terminie do 12 miesięcy od daty ich pobrania.

pożyczkowych BŚ (sekcja 5.03), zobowiązała się do zapewnienia funduszy, których wymaga realizacja Projektu OPDOW.

(akta kontroli: str. 9-157, 248, 336-341, 422-432 plik 1, 88)

W 2024 r. na realizację Projektu OPDOW wydatkowano łącznie 707 680 024,76 PLN (79,52% planowanych wydatków na 2024 r.²²), z czego w:

- komponencie 1: 216 813 375,52 PLN (66,95% planu na 2024 r.), w tym w podkomponentach: 1A – 763,83 PLN, 1B – 216 528 849,84 PLN, 1C – 283 761,85 PLN;
- komponencie 2: 186 434 051,18 PLN (95,54% planu na 2024 r.), w tym w podkomponentach: 2A – 115 180 229,76 PLN, 2B – 71 253 821,42 PLN;
- komponencie 3: 27 752 712,04 PLN (51,73% planu na 2024 r.), w tym w podkomponentach: 3A – 21 711 767,14 PLN, 3B – (minus) 379 817,32 PLN, 3D – 6 420 762,22 PLN;
- komponencie 4: 196 327 872,75 PLN (101,72% planu na 2024 r.), w tym w podkomponentach: 4A – 101 883 886,10 PLN, 4B – 94 443 986,65 PLN;
- komponencie 5: 80 352 013,27 PLN (64,90% planu na 2024 r.), całość poniesionych wydatków dotyczyła podkomponentu 5A.

W 2024 r. JRP wydatkowały ogółem kwotę 707 680 024,76 PLN, z tego:

- BKP – 5 893 949,92 PLN (0,83% wydatków Projektu OPDOW) na realizację zadań podkomponentu 5A;
- pozostałe jednostki – 701 786 074,84 PLN (99,17% wydatków), z czego:
 - ✓ RZGW WL – 396 533 117,52 PLN, w tym na zadania podkomponentów: 1B – 82 840 771,49 PLN, 1C – 283 761,85 PLN, 2A – 115 180 229,76 PLN, 2B – 71 253 821,42 PLN, 4B – 94 443 986,65 PLN, 5A – 32 530 546,35 PLN;
 - ✓ RZGW SZ – 150 182 334,11 PLN, w tym na zadania podkomponentów: 1A – 763,83 PLN, 1B – 133 688 078,35 PLN, 5A – 16 493 491,93 PLN;
 - ✓ IMGW – 101 922 060,49 PLN, w tym na zadania podkomponentów: 4A – 101 883 886,10 PLN, 5A – 38 174,39 PLN;
 - ✓ RZGW KR – 51 553 400,71 PLN, w tym na zadania podkomponentów: 3A – 21 711 767,14 PLN, 3B – (minus) 379 817,32 PLN, 3D – 6 420 762,22 PLN, 5A – 23 800 688,67 PLN;
 - ✓ RZGW RZ – 1 595 162,01 PLN w całości poniesione na realizację zadań podkomponentu 5A.

W pierwotnie sporządzonym przez BKP sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *Project Sources and Uses of Funds* zawyżono o kwotę 28 263 101,02 PLN wydatki w podkomponencie 1B oraz wartość zaangażowanych środków własnych PGW WP, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto 5 marca 2025 r. IMGW złożyło korektę sprawozdania rocznego za 2024 r., zwiększając wartość zrealizowanych wydatków w podkomponencie 4A o 3 054,04 PLN²³. Dodatkowo 17 kwietnia 2025 r. RZGW SZ złożył korektę sprawozdania rocznego za 2024 r., zmniejszając wartość zrealizowanych

²² Plan (AWP) wynosił 889 986 000,00 PLN.

²³ Konsekwencją powyższego jest także zmniejszenie o wskazaną wartość pozostałych środków ogółem oraz środków MBOiR w sprawozdaniu *Project Sources and Uses of Funds*, a także zmiana sprawozdania *Additional Note - Disbursements from WB Loan in Original Currency*, polegająca na zwiększeniu faktycznego wykorzystania środków MBOiR o kwotę 712,81 EUR (równowartość 3 054,04 PLN) i zmniejszeniu o tę wartość kwoty wypłaconej z Rachunku Specjalnego i dotychczas niewydatkowanej.

wydatków w podkomponencie 5A o 6 734 574,10 PLN²⁴. Zmiany te zostały ujęte w korekcie sprawozdania finansowego za 2024 r. dokonanej przez BKP 14 maja 2025 r.

(akta kontroli: str. 9-157, 248, 340-341, 411-414, 422-432 plik 1-29, 135)

W Rocznym Planie Pracy²⁵ na 2024 r., przyjętym w trybie obiegowym 20 października 2023 r. przez Komitet Sterujący Projektu OPDOW, zaplanowano wydatki na poziomie 889 986 000,00 PLN, w tym 158 913 000,00 PLN ze środków BŚ, a 731 073 000,00 PLN ze środków budżetu państwa i innych niż BŚ. Na dzień 31 grudnia 2024 r. faktycznie poniesione wydatki zamknęły się kwotą 707 680 024,76 PLN, tj. 79,52% AWP.

Dyrektora BKP wyjaśnił, że powodem niepełnej realizacji AWP, było planowanie wydatków z dużym wyprzedzeniem, wynikającym z wymogów Projektu OPDOW. AWP na 2024 r. był opracowany we wrześniu 2023 r. Sprzyjało to przyjmowaniu przez JRP bardzo optymistycznych założeń, które zabezpieczały ich potrzeby na ten okres. Wynikało to z faktu, że realizowane kontrakty budowlane mają charakter obmiarowy, kontrakty konsultingowe są w większości rozliczane w oparciu o czas pracy, a odszkodowania za wykup nieruchomości ustalane są na podstawie operatów szacunkowych, co utrudnia precyzyjne planowanie wydatków. Dodatkowo w momencie planowania wydatków na 2024 r. nie było wiedzy o wysokości ewentualnych roszczeń wykonawców oraz o wynikach rozstrzygnięć toczących się już sporów.

(akta kontroli: str. 9-10, 248, 350-352, 411-414, 422-432 plik 1, 87-92)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W pierwotnie sporządzonym przez BKP sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *Project Sources and Uses of Funds* zawyżono o kwotę 28 263 101,02 PLN wydatki w podkomponencie 1B, wykazując kwotę 244 791 950,86 PLN, zamiast 216 528 849,84 PLN oraz zaangażowane środki własne PGW WP, wskazując 5 976 496,83 PLN zamiast (minus) 22 286 604,19 PLN²⁶.

W 2024 r. PKP PLK S.A. – działając jako współzamawiający przy realizacji zadania 1B.5/1²⁷, w wyniku rozstrzygnięcia sporu z PGW WP²⁸ – dokonała zapłaty wykonawcy kwoty 28 263 101,02 PLN z tytułu waloryzacji robót infrastrukturalnych, za które pierwotnie zapłaciło PGW WP ze środków własnych. Faktury za wykonane roboty budowlane zostały skorygowane przez wykonawcę zadania o ww. kwotę, a środki te zostały ostatecznie zwrócone PGW WP. Roboty infrastrukturalne, związane z układem stacyjnym i torowym, wykonywane przy

²⁴ Konsekwencją powyższego było również zmniejszenie w źródłach finansowania środków własnych PGW WP o kwotę 2 341 299,05 PLN oraz wzrost pozostałych środków: MBOiR o kwotę 3 368 403,21 PLN i BRRE o kwotę 1 024 871,84 PLN (zmniejszono również alokowane środki BRRE w sprawozdaniu *Loans made by the CEB*). Dodatkowo o kwotę 764 371,38 EUR zmniejszono faktyczne wykorzystanie środków pożyczki z MBOiR i zwiększono kwotę wypłaconą z Konta Specjalnego a nie wydatkowaną dotychczas – w sprawozdaniu *Additional Note -Disbursements from WB Loan in Original Currency*.

²⁵ *Annual Work Plan*, dalej: AWP.

²⁶ Po korekcie dokonanej przez RZGW SZ 17 kwietnia 2025 r. zmienione na (minus) 24 627 903,24 PLN.

²⁷ Zadanie 1B.5/1 - „Przebudowa mostu w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – most kolejowy w km 733,7 rzeki Regalicy w Szczecinie”, realizowane przez RZGW SZ; dalej: zadanie 1B.5/1.

²⁸ Na mocy zawartego 27 czerwca 2024 r. porozumienia technicznego.

okazji realizacji zadania 1B.5/1 nie zostały ujęte w zakresie Projektu OPDOW, zatem w tym wypadku o kwotę 28 263 101,02 PLN należało zmniejszyć wartość poniesionych wydatków w ramach podkomponentu 1B oraz wartość zaangażowanych środków własnych przez PGW WP.

Dyrektor BKP potwierdził, że wskazane wydatki nie stanowią kosztów Projektu OPDOW oraz poinformował, że BKP sporządziło korektę sprawozdania *Project Sources and Uses of Funds* na 31 grudnia 2024 r., która uwzględnia dokonany w 2024 r. zwrot na konto PGW WP kwoty 28 263 101,02 PLN i jednocześnie pomniejszono o tę wartość pozycję kwot wypłaconych w ramach podkomponentu 1B. Korekta sprawozdań finansowych została sporządzona 14 maja 2025 r. i przekazana do BŚ.

(akta kontroli: str. 9-10, 340-344, 411-414, 422-432 plik 1)

1.2 Finansowanie Projektu, zapotrzebowanie na środki i ich uruchamianie

Opis stanu
faktycznego

Od początku realizacji do końca 2024 r. na Projekt OPDOW poniesiono nakłady w wysokości 4 900 416 431,63 PLN, stanowiące 98,00% zaplanowanych na ten cel środków w kwocie 5 000 320 000,00 PLN.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. zaawansowanie finansowe poszczególnych komponentów i podkomponentów Projektu OPDOW, kształtowało się na następującym poziomie:

- a) na komponent 1 poniesiono nakłady w łącznej wysokości 1 819 017 247,13 PLN, stanowiącej 88,34% nakładów przewidzianych w *Interim Financial Reports*²⁹ (2 059 200 000,00 PLN), w tym na:
 - podkomponent 1A w kwocie 64 216 950,60 PLN, stanowiącej odpowiednio 44,11% nakładów przewidzianych w IFRs (145 600 000,00 PLN);
 - podkomponent 1B w kwocie 1 599 189 380,75 PLN, stanowiącej odpowiednio 94,68% nakładów przewidzianych w IFRs (1 688 960 000,00 PLN);
 - podkomponent 1C w kwocie 155 610 915,78 PLN, stanowiącej odpowiednio 69,27% nakładów przewidzianych w IFRs (224 640 000,00 PLN);
- b) na komponent 2 poniesiono nakłady w łącznej wysokości 1 179 084 398,27 PLN, stanowiącej 106,96% nakładów przewidzianych w IFRs (1 102 400 000,00 PLN), w tym na:
 - podkomponent 2A w kwocie 1 054 430 426,40 PLN, stanowiącej odpowiednio 216,64% nakładów określonych w IFRs (486 720 000,00 PLN);
 - podkomponent 2B w kwocie 124 653 971,87 PLN, stanowiącej odpowiednio 20,25% nakładów przewidzianych w IFRs (615 680 000,00 PLN);
- c) na komponent 3 poniesiono nakłady w łącznej wysokości 791 476 843,82 PLN, stanowiącej 85,70% nakładów przewidzianych w IFRs (923 520 000,00 PLN), w tym na:

²⁹ Dalej: IFRs. Część finansowa stanowiąca załącznik do Raportu Rocznoego za 2024 r.

- podkomponent 3A w kwocie 315 012 181,10 PLN, stanowiącej odpowiednio 132,85% nakładów określonych w IFRs (237 120 000,00 PLN);
- podkomponent 3B w kwocie 310 271 338,55 zł PLN, stanowiącej odpowiednio 70,36% nakładów określonych w IFRs (440 960 000,00 PLN);
- podkomponent 3D w kwocie 166 193 324,17 PLN, stanowiącej odpowiednio 173,70% nakładów określonych w IFRs (95 680 000,00 PLN);
- d) na komponent 4 poniesiono nakłady w łącznej wysokości 650 569 069,28 PLN, stanowiącej 114,99% nakładów przewidzianych w IFRs (565 760 000,00 PLN), w tym na:
 - podkomponent 4A w kwocie 405 961 815,47 PLN, stanowiącej odpowiednio 102,72% nakładów określonych w IFRs (395 200 000,00 PLN);
 - podkomponent 4B w kwocie 244 607 253,81 PLN, stanowiącej odpowiednio 143,41% nakładów określonych w IFRs (170 560 000,00 PLN);
- e) na komponent 5 poniesiono nakłady w łącznej wysokości 460 268 873,13 PLN, stanowiącej 133,30% nakładów przewidzianych w IFRs (345 280 000,00 PLN), w tym na:
 - podkomponent 5A w kwocie 460 268 873,13 PLN, stanowiącej odpowiednio 225,80% nakładów określonych w IFRs (203 840 000,00 PLN).

Dyrektor BKP wyjaśnił, że wartości wskazane w IFRs oraz Podręczniku Operacyjnym Projektu OPDOW³⁰ stanowią bazowe ramy finansowe alokacji przyjętych do realizacji Projektu OPDOW. Wskazał także, że BKP każdorazowo po przekazaniu do MBOiR raportów kwartalnych i rocznych, otrzymuje informacje zwrotne potwierdzające, że są one akceptowane.

(akta kontroli: str. 9-10, 248, 341-342, 411-414, 422-432 plik 1-29)

W 2024 r. na realizację zadań Projektu OPDOW zabezpieczono środki finansowe w łącznej wysokości 841 272 455,37 PLN, w tym 58 955 831,05 PLN jako bilans otwarcia 2024 r. (środki w dyspozycji Ministerstwa Finansów), a pozostałe 782 316 624,32 PLN jako zasilenie z różnych źródeł. Na źródła te składały się: 122 919 402,00 PLN z tytułu Umowy Pożyczki 8524 PL, 367 597 280,00 PLN z tytułu Umowy Kredytu 1866, 301 237 086,10 PLN z budżetu państwa, 1 061 759,46 PLN środki z Unii Europejskiej³¹, środki własne PGW WP w wysokości (minus) 24 627 903,24 PLN³², dodatkowe środki pozyskane przez PGW WP w wysokości 14 129 000,00 PLN.

Koszty Projektu OPDOW według stanu na 24 lutego 2025 r. nie zostały zmienione w stosunku do szacunków zawartych w *Project Appraisal Document*³³ oraz POP i wynosiły łącznie 1 202 000 000,00 EUR (5 000 320 000,00 PLN).

³⁰ Dalej: POP.

³¹ CEF (Connecting Europe Facility).

³² Wartość ta została skorygowana (zmniejszona) o kwotę 28 263 101,02 PLN, o którą zawyżono wydatki podkomponentu 1B oraz o kwotę 2 341 299,05 PLN, o którą zawyżono wydatki podkomponentu 5A (korekta RZGW SZ).

³³ Dokument Oceny Projektu. Dokument zawierający szczegółowy opis zadań Projektu OPDOW i sposób jego realizacji, sporządzany jako wniosek o udzielenie pożyczki do BŚ.

(akta kontroli: str. 9-10, 158-239, 411-414, 422-432 plik 1, 30-69)

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. niewykorzystane środki stanowiły kwotę 133 592 430,61 PLN, z czego: środki BŚ – 41 548 652,03 PLN, a środki BRRE – 92 043 778,58 PLN.

(akta kontroli str. 9-239, 411-414, 422-432 plik 1, 30-69)

Od początku realizacji Projektu OPDOW do końca 2024 r. uruchomiono środki finansowe w łącznej kwocie 5 034 008 862,24 PLN (wyższe o 133 592 430,61 PLN od środków wydatkowanych, tj. o 2,63%³⁴), z czego:

- 2 086 965 117,96 PLN miało źródło w Umowie Pożyczki 8524 PL;
- 1 361 289 740,00 PLN stanowiły fundusze z tytułu Umowy Kredytu 1866;
- 657 906 134,22 PLN stanowiły środki towarzyszące z rezerwy celowej budżetu państwa;
- 783 002 271,58 PLN pochodziło ze środków Unii Europejskiej;
- 20 434 077,25 PLN stanowiły środki z budżetu państwa uzupełniające współfinansowanie europejskie;
- 22 659 067,88 PLN stanowiły środki własne PGW WP;
- 98 409 000,00 PLN stanowiły inne środki pozyskane przez PGW WP;
- 3 294 227,19 PLN stanowiły środki pozyskane z zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu 3B.1;
- 49 226,16 PLN stanowiły środki własne IMGW.

(akta kontroli: str. 9-10, 411-414, 422-432 plik 1, 30-69)

W badanym roku Rachunek Specjalny³⁵ Projektu OPDOW został jednokrotnie zasilony środkami Umowy Pożyczki 8524 PL w wysokości 22 020 605,00 EUR³⁶, natomiast od początku realizacji tego Projektu wpłynęły na niego środki z BŚ w łącznej kwocie 460 000 000,00 EUR.

Na wydatki związane z realizacją Projektu OPDOW w 2024 r. dokonano dwóch wypłat³⁷ z Rachunku Specjalnego na rachunek budżetu państwa w łącznej wysokości 28 634 627,82 EUR. Wyrażona w PLN równowartość ww. środków wyniosła 122 919 402,00 PLN.

Finansowanie realizacji zadań Projektu OPDOW środkami Umowy Pożyczki 8524 PL następowało na podstawie czterech decyzji wydanych przez Ministra Finansów. Czas od złożenia przez BKP wniosku do wydania decyzji o uruchomienie środków wyniósł średnio 21 dni³⁸.

Według wyciągu bankowego stan środków zagranicznych na Rachunku Specjalnym na dzień 1 stycznia 2024 r. i na dzień 31 grudnia 2024 r. wyniósł odpowiednio: 7 057 111,56 EUR oraz 443 088,74 EUR. Wypłaty z Rachunku Specjalnego dokonywane były z zastosowaniem odpowiednich kursów średnich NBP.

³⁴ Od początku realizacji Projektu OPDOW wydatkowano kwotę 4 900 416 431,63 PLN.

³⁵ Do obsługi środków pozyskanych z BŚ w ramach Umowy Pożyczki 8524 PL przeznaczony był Rachunek Specjalny, utrzymywany w NBP na podstawie umowy rachunku bankowego prowadzonego w walucie obcej, zawartej 21 grudnia 2015 r. pomiędzy Ministerstwem Finansów a NBP. Rachunek ten przeznaczony jest wyłącznie do obsługi środków pochodzących z Umowy Pożyczki 8524 PL.

³⁶ W dniu 24 czerwca 2024 r.

³⁷ W lutym 2024 r. jedna transza na kwotę 5 829 331,05 EUR oraz w lipcu 2024 r. jedna transza na kwotę 22 805 296,77 EUR.

³⁸ Od 19 do 23 dni.

Powyższe wielkości były zgodne z informacją uzyskaną z Ministerstwa Finansów i odpowiadały będącym w dyspozycji BKP wyciągom z Rachunku Specjalnego oraz danym wykazanym w Raporcie Rocznym za 2024 r.

(akta kontroli: str. 162-239, 305-311, 411-414, 422-432 plik 1, 36-69, 112-130)

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. z Umowy Pożyczki 8524 PL wypłacono kwotę 460 000 000,00 EUR, czyli całość przyznanej kwoty pożyczki. Na ten dzień wykorzystano ogółem 449 871 323,40 EUR³⁹, tj. 97,80% kwoty przyznanej pożyczki, a 9 685 587,86 EUR wypłacono z Rachunku Specjalnego i nie wydatkowano na realizację Projektu OPDOW.

(akta kontroli: 305-311, 411-414, 422-432 plik 1, 36-69)

Koszty obsługi Umowy Pożyczki 8524 PL w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. zamknęły się kwotą 22 372 423,92 EUR, na którą składały się: odsetki od kredytu w wysokości 22 340 861,95 EUR oraz opłata za gotowość (liczona od kwoty kapitału pożyczki niewypłaconej) w wysokości 31 561,97 EUR. Koszty te przeliczone na PLN zamknęły się w kwocie 96 641 522,18 PLN. Od początku realizacji tego Projektu koszty te wynoszą 49 413 866,47 EUR⁴⁰, tj. 217 323 583,43 PLN.

(akta kontroli: str. 305-311)

Do 31 grudnia 2024 r. w ramach Umowy Kredytu 1866 uzyskano łącznie 300 000 000,00 EUR o równowartości 1 361 289 740,00 PLN, z czego dla JRP realizujących Projekt OPDOW alokowano kwotę 1 269 245 961,42 PLN, uzyskując poziom 93,24% alokacji transz. Finansowanie realizacji zadań Projektu OPDOW środkami Umowy Kredytu 1866 następowało na podstawie pięciu decyzji wydanych przez Ministra Finansów. Czas od złożenia przez BKP wniosku do wydania decyzji o uruchomienie środków wyniósł średnio 31 dni⁴¹.

W pierwotnym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *LOANS MADE BY THE CEB* zawyżono o 2 400 000,00 PLN kwotę alokowaną do JRP, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 158-161, 177-239, 305-311, 411-414, 422-432 plik 1, 30-57, 112-130)

Koszty związane z obsługą Umowy Kredytu 1866⁴² dotyczące okresu od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. wyniosły ogółem 8 466 253,80 EUR (równowartość 36 415 175,81 PLN). Od początku realizacji Projektu OPDOW koszty te wynoszą 15 922 524,37 EUR⁴³, co w przeliczeniu na PLN stanowi kwotę 70 314 280,58 PLN.

(akta kontroli: str. 305-311)

W celu zapewnienia finansowania zadań Projektu OPDOW ze środków Unii Europejskiej, JRP podpisały następujące umowy na dofinansowanie z programu

³⁹ W tym 28 247 603,72 EUR w 2024 r., z czego zwiększenie o 712,81 EUR wynika z korekty wydatków dokonanej 5 marca 2025 r. przez IMGW, a zmniejszenie o 764 371,38 EUR z korekty wydatków dokonanej 17 kwietnia 2025 r. przez RZGW SZ.

⁴⁰ Tj. 10,74% wartości udzielonej przez MBOiR pożyczki 8524 PL.

⁴¹ Od 19 dni do 56 dni.

⁴² Wyłącznie odsetki, w przypadku kredytu z BRRE nie występuje opłata za gotowość.

⁴³ Tj. 5,31% wartości udzielonego kredytu 1866 przez BRRE.

„Oś priorytetowa II Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska”:

- Umowa POIS.02.01.00-00-0020/17-00 „Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Miasta Kłodzka”, zawarta 28 czerwca 2017 r. pomiędzy NFOŚiGW a RZGW WL;
- Umowa POIS.02.01.00-00-0016/17-00 „Ochrona przeciwpowodziowa miasta Słubice”, zawarta 18 sierpnia 2017 r. pomiędzy NFOŚiGW a RZGW WL⁴⁴;
- Umowa POIS.02.01.00-00-0025/17-00 „Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza”, zawarta 17 października 2017 r. pomiędzy NFOŚiGW a RZGW KR⁴⁵;

oraz z programu „Oś priorytetowa III Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego w ramach działania 3.2 Rozwój transportu morskiego, śródlądowych wód wodnych i połączeń multimodalnych”:

- Umowa POIS.03.02.00-00-0068/18-00 „Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry – przystosowanie do III klasy drogi wodnej, na odcinku od miejscowości Ścinawa do ujścia Nysy Łużyckiej – ETAP II”, zawarta 20 grudnia 2019 r. pomiędzy Skarbem Państwa – Centrum Unijnych Projektów Transportowych a RZGW WL;
- Umowa POIS.03.02.00-00-0086/20-00 „Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania – odcinek 1, 2 i 4”, zawarta 13 grudnia 2020 r. pomiędzy Skarbem Państwa – Centrum Unijnych Projektów Transportowych a RZGW SZ. Z uwagi na harmonogram realizacji inwestycji wykraczający poza 2023 r. została podjęta decyzja o rozwiązaniu tej umowy pomiędzy jej stronami, a 13 marca 2023 r. zostało podpisane porozumienie w tej sprawie.

Ponadto 11 listopada 2020 r. została zawarta umowa INEA/CEF/TRAN/M2019/2092901 na dofinansowanie działania „Ułatwienie zrównoważonego połączenia zaplecza z głównym portem w Szczecinie: most kolejowy na rzece Regalicy” nr działania 2019-PL-TM-0244-W (Współfinansowanie kontraktu OVFMP 1B.5/1 – „Przebudowa mostów w celu zapewnienia minimalnego prześwitu – Most kolejowy w km 733,7 rzeki Regalicy w Szczecinie”). Dotacja została udzielona w ramach Instrumentu Finansowego „Łącząc Europę” CEF, na podstawie *Grant Agreement No.*, zawartego pomiędzy The Innovation and Networks Executive Agency (INEA⁴⁶) i RZGW SZ.

Według informacji udzielonych przez Dyrektora BKP, do końca 2023 r. wszystkie środki UE zostały wykorzystane w ramach maksymalnych możliwości absorpcji środków. Natomiast w 2024 r. zostało dokonane jedynie rozliczenie końcowe za okres od 1 grudnia 2023 r. do 11 czerwca 2024 r. za część mostową w ramach zadania 1B.5/1 w kwocie 1 061 759,46 PLN płatne ze środków CEF.

(akta kontroli: str. 337-338)

⁴⁴ Pierwotnie umowę zawarł Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze.

⁴⁵ Pierwotnie umowę zawarł Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach.

⁴⁶ Od 1 kwietnia 2021 r. - The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency – CINEA.

Uzyskane w 2024 r. środki z budżetu państwa w wysokości 301 237 086,10 PLN pochodziły z rezerwy celowej nr 4 „Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym realizacja zadań w dorzeczach Odry i górnej Wisły, (...)” i zostały uruchomione na podstawie siedmiu decyzji Ministra Finansów. Czas od złożenia wniosku przez BKP do wydania decyzji o uruchomienie tych środków wyniósł średnio 33 dni⁴⁷. Narastająco od początku trwania Projektu OPDOW z tego źródła uzyskano 657 906 134,22 PLN.

(akta kontroli str. 9-10, 177-239, 411-414, 422-432 plik 1, 37-57, 112-130)

W 2024 r. PGW WP w ramach realizacji zadań Projektu OPDOW zmniejszyło zaangażowane środków własnych o kwotę 24 627 903,24 PLN (niezrefinansowane). Narastająco od początku trwania Projektu OPDOW jako środki własne (niezrefinansowane) zaangażowano łącznie 22 659 067,88 PLN.

Dodatkowo w badanym okresie PGW WP pozyskało z dotacji celowej na realizację inwestycji⁴⁸ środki na zadania Projektu OPDOW w wysokości 14 129 000,00 PLN. Narastająco od początku trwania Projektu OPDOW pozostałe środki pozyskane przez PGW WP wyniosły łącznie 98 409 000,00 PLN.

NIK wskazuje, że w 2024 r. na realizację zadań Projektu OPDOW jednostki PGW WP oraz IMGW zaangażowały środki własne w łącznej kwocie 248 696 561,14 PLN⁴⁹, pomimo że środki na finansowanie Projektu OPDOW były zabezpieczone i dostępne od początku roku. Przyczyną tego stanu było zawarcie stosownych umów dotacji⁵⁰ 15 marca 2024 r., co wynikało m.in. z długotrwałego procesu uzgodnień pomiędzy jej stronami. Ostatecznie środki własne jednostek PGW WP i IMGW zostały zrefundowane środkami przedmiotowych dotacji po upływie od jednego do 302 dni.

(akta kontroli: str. 9-10, 331-332, 411-414, 422-432 plik 1, 112-134)

W związku z odstąpieniem przez RZGW WL od kontraktu 1C.1⁵¹ oraz RZGW KR od części kontraktu 3B.1⁵², dokonano zwrotu na dochody budżetu państwa środków m.in. ze spieniężonej gwarancji zwrotu zaliczki w kwocie łącznej 30 208 645,00 PLN⁵³, z tego 4 890 037,70 PLN ze środków BŚ⁵⁴. Wymienione

⁴⁷ Od 19 do 56 dni.

⁴⁸ Dotacja celowa Ministra Infrastruktury.

⁴⁹ Z czego: 242 744 812,67 PLN – PGW WP oraz 5 951 748,47 PLN – IMGW.

⁵⁰ W 2024 r. realizacja zadań Projektu OPDOW finansowana była m.in. ze środków pochodzących z BŚ i BRRE na podstawie umów dotacji.

⁵¹ Kontrakt 1C.1 – „Budowa wałów przeciwpowodziowych oraz przebudowa kanału Czarny Kanał i Racza Struga”.

⁵² Wykonawcy kontraktu 3B.1 wypłacono zaliczkę na cele mobilizacji w kwocie 17 650 797,00 PLN sfinansowaną ze środków Funduszu Spójności w wysokości 15 003 177,00 PLN (85%) oraz ze środków BŚ w wysokości 2 647 620,00 PLN (15%). Przed wezwaniem do spłaty, RZGW KR zaliczył część należnego wykonawcy wynagrodzenia na poczet spłaty wypłaconej zaliczki w łącznej kwocie 2 015 317,01 PLN, z gwarancji wypłacono kwotę 12 821 844,18 PLN, do rozliczenia pozostała kwota 2 813 635,81 PLN, w tym 2 391 589,99 PLN wypłaconych z Funduszu Spójności, ze środków zaliczki pobranej przez wykonawcę na cele realizacji zadania 3B.1. oraz 422 045,82 PLN wypłaconych ze środków MBOiR. W 2020 r. do NFOŚiGW zwrócono środki w wysokości 10 898 567,55 PLN z gwarancji zabezpieczenia zaliczki. Środki w wysokości 2 813 635,81 PLN zabezpieczono formalnie z gwarancji należytego wykonania kontraktu 1C.1 i przekazano na rachunek dochodów budżetu państwa. Natomiast w dniu 20 czerwca 2024 r., po podpisaniu i uprawomocnieniu się ugody zawartej z gwarantem zabezpieczenia zaliczki, kwotę 422 045,82 PLN zwrócono na rachunek Ministerstwa Infrastruktury jako środki MBOiR.

⁵³ W tym: 16 964 755,00 PLN w 2019 r. przez RZGW WL, a 12 821 844,18 PLN w 2020 r. oraz 422 045,82 PLN w 2024 r. przez RZGW KR.

⁵⁴ W tym: 2 544 715,25 PLN z RZGW WL, a 2 345 322,45 PLN z RZGW KR.

środki pochodzące z Umowy Pożyczki 8524 PL wróciły do środków Projektu OPDOW, ale do dnia 21 marca 2025 r. nie zostały rozdysponowane.

(akta kontroli: str. 292-301, 305-311, 321-330)

Według stanu na 31 marca 2025 r. roszczenia związane z realizacją zadań Projektu OPDOW wyniosły łącznie 96 387 999,62 PLN, z czego roszczenia:

- wykonawców w stosunku do JRP wyniosły 88 726 076,03 PLN⁵⁵;
- JRP w stosunku do wykonawców wyniosły 7 661 923,59 PLN⁵⁶.

Roszczenia powyższe były na różnym etapie rozpatrywania i w przyszłości ich kwota może ulec zmianie.

NIK wskazuje na potrzebę dokonania przez JRP, w miarę możliwości, rozliczenia roszczeń powstałych w wyniku realizacji Projektu OPDOW do końca jego realizacji, tj. do 30 czerwca 2025 r. Po tym terminie ich finansowanie będzie musiało nastąpić wyłącznie ze środków budżetu państwa, w tym środków własnych PGW WP i IMGW.

(akta kontroli: str. 332-334, 361, 422-432 plik 136-138)

W 2024 r. RZGW SZ – w wyniku zawartego porozumienia technicznego⁵⁷ oraz oświadczeń przedkładanych do PKP PLK S.A. – dokonał rozliczenia z tym podmiotem większości prac infrastrukturalnych dotyczących zadania 1B.5/1 sfinansowanych pierwotnie przez RZGW SZ⁵⁸, o wartości:

- 28 263 101,02 PLN, które zostały rozliczone poprzez złożenie przez wykonawcę 10 korekt faktur, dotyczących waloryzacji części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1, zmniejszających wartość zadań opłaconych przez RZGW SZ oraz zwrot tych środków na konto tej jednostki⁵⁹;
- 6 852 259,13 PLN, które zostały przekazane bezpośrednio przez PKP PLK S.A., z czego 6 734 574,10 PLN⁶⁰ zaksięgowano jako należność główną, a 117 685,03 PLN jako odsetki z tytułu nieterminowej płatności. Środki te dotyczyły wykonanych przez Konsultanta Wsparcia Technicznego – i wcześniej opłaconych przez RZGW SZ – prac projektowych oraz nadzoru inwestorskiego nad realizacją części infrastrukturalnej zadania 1B.5/1. Z kwoty 6 852 259,13 PLN do PGW WP Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej⁶¹ i Ministerstwa Finansów⁶² zwrócono łącznie 4 429 712,72 PLN⁶³, które pierwotnie zostały opłacone ze środków MBOiR i BRRE, z czego 4 393 275,05 PLN stanowiła należność główna, a 36 437,67 PLN odsetki⁶⁴.

⁵⁵ Z czego: 2 479 490,54 PLN w stosunku do RZGW KR, 15 897 547,23 PLN w stosunku do RZGW WL, 63 486 825,66 PLN w stosunku do RZGW SZ, 5 090 452,28 PLN w stosunku do RZGW RZ oraz 1 771 760,32 PLN w stosunku do IMGW.

⁵⁶ Z czego 2 765 625,68 PLN roszczenie RZGW KR oraz 4 896 297,91 PLN roszczenie RZGW SZ.

⁵⁷ Z 27 czerwca 2024 r. zawarte pomiędzy RZGW SZ, PKP PLK S.A. a wykonawcą zadania 1B.5/1.

⁵⁸ Przed 18 października 2022 r. We wskazanym dniu na mocy zawartego aneksu nr 1 PKP PLK S.A. wprowadzona została do zadania 1B.5/1 jako współzamawiający w zakresie dotyczącym płatności za prace infrastrukturalne.

⁵⁹ W dniu 26 sierpnia 2024 r. Kwota ta w całości pierwotnie została sfinansowana ze środków własnych PGW WP.

⁶⁰ Kwota ta pierwotnie została sfinansowana następującymi środkami: 3 368 403,21 PLN pochodziło z MBOiR, 1 024 871,84 PLN pochodziło z BRRE, a 2 341 299,05 PLN ze środków własnych PGW WP.

⁶¹ Dalej: PGW WP KZGW.

⁶² Na rachunek Ministerstwa Finansów zwrócono kwotę 156,00 PLN z dotacji z 2017 r. (sprzed okresu powołania PGW WP), pozostałe środki przekazano na rachunek PGW WP KZGW.

⁶³ W dniach: 29 sierpnia 2024 r. oraz 11 września 2024 r.

⁶⁴ Pozostałe pierwotnie wykorzystane środki pochodziły ze środków własnych PGW WP.

Według stanu na 17 kwietnia 2025 r. do zapłaty przez PLK PKP S.A. pozostawało z tytułu prac projektowych oraz nadzoru inwestorskiego łącznie 1 726 499,05 PLN⁶⁵. Podejmowane były działania przez PGW WP w zakresie odzyskania tej kwoty.

(akta kontroli: str. 340-341, 380)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W pierwotnym sporządzonym przez BKP sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *LOANS MADE BY THE CEB*, zawyżono o 2 400 000,00 PLN ogólną kwotę alokowaną do JRP, wykazując kwotę 1 272 670 834,84 PLN zamiast 1 270 270 834,84 PLN⁶⁶. Przyczyną tego błędu było nieprawidłowe podsumowanie wykazanych jednostkowych zasileń (alokacji) tych środków.

Dyrektor BKP potwierdził wystąpienie błędu technicznego podczas sporządzania sprawozdania oraz poinformował o sporządzeniu korekty zestawienia *LOANS MADE BY THE CEB* z prawidłową sumą w kolumnie „Kwota alokowana dla Jednostek Wdrożeniowych Projektu [PLN]”. Korekta sprawozdania finansowego za 2024 r. została sporządzona przez BKP 14 maja 2025 r. i przekazana BŚ.

(akta kontroli: str. 158-161, 177-239, 305-311, 345, 411-414, 422-432 plik 1-38)

1.3 Zamówienia publiczne

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie obowiązywał Procurement Plan⁶⁷ z 31 maja 2023 r., a następnie BKP opracowało i przekazało do BŚ aktualizację PP według stanu na 19 lutego 2024 r. W PP nie ujęto postępowań przetargowych do realizacji przez BKP, podlegających ocenie „ex post” lub „ex ante”.

(akta kontroli: str. 9-10, 247-248, 422-432 plik 70-77, 108-109)

Do 4 kwietnia 2025 r. na realizację zawartych kontraktów zaangażowano łącznie 108,94%⁶⁸ planowanych kosztów całkowitych Projektu OPDOW, z czego:

- zakończono realizację 101 kontraktów o wartości 986 430 000,00 EUR;
- realizowano 16 kontraktów o wartości 323 080 000,00 EUR.

(akta kontroli: 248, 334)

Według stanu na 31 marca 2025 r. nadal realizowano następujące zadania Projektu OPDOW⁶⁹:

a) RZGW WR, siedem kontraktów:

- 1B.1/1 (b) – „Przebudowa mostu drogowego w Krośnie Odrzańskim wraz z dojazdami”⁷⁰ – planowane zakończenie na 15 kwietnia 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 92%;
- 2B.1/1 – „Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Nysy Kłodzkiej: Kłodzko, Bystrzyca Kłodzka, Długopole Zdrój, Międzyzylesie”⁷¹ – według

⁶⁵ W 2025 r. (do 17 kwietnia) PLK PKP S.A. przekazała RZGW SZ z tego tytułu 142 584,51 PLN.

⁶⁶ Po korekcie RZGW SZ z 17 kwietnia 2025 r. zmienione na 1 269 245 961,42 PLN.

⁶⁷ Dalej: PP.

⁶⁸ Tj. 1 309 510 000,00 EUR wartość kontraktów z 1 202 000 000,00 EUR planowany koszt Projektu OPDOW. Wartość zawartych kontraktów wynikała z PP i miała zgodę MBOiR oraz Komitetu Sterującego Projektu OPDOW.

⁶⁹ Bez kontraktów Konsultantów Wsparcia Technicznego.

⁷⁰ Dalej: zadanie 1B.1/1(b).

⁷¹ Dalej: zadanie 2B.1.1.

kontraktu zakończenie planowano na 30 czerwca 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 38,23%. W wyniku zniszczeń na placu budowy podczas powodzi we wrześniu 2024 r. zaszła konieczność powtórniego wykonania niektórych prac, a także prac dodatkowych, co ma przedłużyć realizację zadania do września 2025 r.;

- 2B.2/1 – „Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Białej Łądeckiej: Stronie Śląskie, Łądek Zdrój”⁷² – termin zakończenia zadania zaplanowano na dzień 30 czerwca 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 72,00%. Na skutek zniszczeń na placu budowy podczas powodzi we wrześniu 2024 r. zaistniała konieczność powtórniego wykonania niektórych prac, a także prac dodatkowych, co ma przedłużyć realizację zadania do września 2025 r.;
 - 2B.2/2a – „Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Bystrzycy Dusznickiej: Polanica Zdrój, Szczytna na rzece Kamienny Potok”⁷³ – według kontraktu zakończenie planowano na 30 czerwca 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 94,12%. W wyniku zniszczeń na placu budowy podczas powodzi we wrześniu 2024 r., zaistniała konieczność powtórniego wykonania niektórych prac, a także prac dodatkowych, co ma przedłużyć realizację zadania do września 2025 r.;
 - 4B.1/1 – „Modernizacja i wdrożenie systemów informatycznych wspomagających pracę operacyjną Centrów Operacyjnych Kraków i Wrocław wraz z dostawami niezbędnego sprzętu i oprogramowania”⁷⁴, planowane zakończenie zadania na 30 czerwca 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 89,50%. Istnieje ryzyko niedotrzymania tego terminu;
 - 4B.1/2 – „Modernizacja i wdrożenie systemów pomiarów hydrologicznych, sterowania i teletechnicznych na obiektach hydrotechnicznych RZGW Kraków i RZGW Wrocław”⁷⁵, planowane zakończenie – 31 maja 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 96,00%. Istnieje ryzyko niedotrzymania tego terminu;
 - 4B.1/3 – „Centra Operacyjne w Krakowie i we Wrocławiu - łączy telekomunikacyjne do obiektów hydrotechnicznych”, planowane zakończenie – 30 maja 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 87,74%. Istnieje ryzyko niedotrzymania tego terminu;
- b) RZGW SZ, jeden kontrakt:
- 1B.5/2 – „Przebudowa mostu w celu zapewnienia minimalnego prześwitu - Most drogowy w km 2,45 rzeki Warty w Kostrzynie nad Odrę”, planowane zakończenie – 13 października 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 57,06%;
- c) RZGW KR, dwa kontrakty:
- 3A.2/3.1 – „Zwiększenie zabezpieczenia powodziowego w dolinie rzeki Serafy - zbiornik Malinówka 3”, planowane zakończenie – 25 kwietnia 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 89%;
 - 5.7.2 – „Program działań retencyjnych stanowiący element zarządzania ryzykiem powodziowym w regionie wodnym Górnej Zachodniej Wisły i Górnej Wschodniej Wisły między Krakowem a Zawichostem” –

⁷² Dalej: zadanie 2B.2/1.

⁷³ Dalej: zadanie 2B.2/2(a).

⁷⁴ Dalej: zadanie 4B.1/1.

⁷⁵ Dalej: zadanie 4B.1/2.

planowane zakończenie – 20 czerwca 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 50%;

d) IMGW, dwa kontrakty:

- 4A.1.10b – „Nowe stanowiska do sprawdzania / wzorcowania czujników i modernizacja dotychczasowego wyposażenia CLAP IMGW-PIB - część 3”, kontraktowe zakończenie tej części zadania planowane było na dzień 2 sierpnia 2024 r. Zaawansowanie rzeczowe wyniosło 90%, kontrakt niezakończony z powodu awarii jednego z czujników. IMGW nie wskazywało na ryzyko niezakończenia tego zadania po 30 czerwca 2025 r.;
- 4A.2c – „Modernizacja i rozbudowa systemu pomiarowo-prognostycznego dla wzmocnienia hydrologiczno-meteorologicznej ochrony przeciwpowodziowej obszarów nadmorskich - część 2”, planowane zakończenie – 28 maja 2025 r., zaangażowanie rzeczowe 86%.

Ponadto w związku z realizacją powyższych zadań kontynuowane były cztery kontrakty pn. „Nadzór projektowo-konstrukcyjny. Zarządzanie Projektem, pomoc techniczna oraz wsparcie jednostek wdrażania projektu w zakresie wdrażania Projektu ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Odry i Wisły”, tj.: 5.2 przez RZGW KR, z planowaną datą zakończenia 30 czerwca 2025 r., 5.3 przez RZGW WL z planowaną datą zakończenia na 30 czerwca 2025 r., 5.4 przez RZGW SZ z planowaną datą zakończenia na 20 grudnia 2025 r. oraz 5.4 przez RZGW WL z datą zakończenia na 30 czerwca 2025 r.⁷⁶

NIK zwraca uwagę, że realizacja czterech ww. zadań inwestycyjnych (2B.1/1, 2B.2/1, 2B.2/2a, 1B.5/2) zakończy się po 30 czerwca 2025 r., w tym w trzech przypadkach⁷⁷ z powodu powodzi z września 2024 r. Katastrofa ta wpłynęła na realizację łącznie sześciu zadań i zwiększyła szacunkowo ich koszty o kwotę 107 397 719,89 PLN, z czego:

- zadanie 2B.1/1 – szacowany wzrost kosztu prac wynikający ze zniszczeń popowodziowych, wydłużenia czasu na ukończenie oraz koniecznych prac dodatkowych to 48 750 000,00 PLN,
- zadanie 2B.2/1 – szacowany wzrost kosztu prac wynikający ze zniszczeń popowodziowych, wydłużenia czasu na ukończenie oraz koniecznych prac dodatkowych to 12 137 633,40 PLN,
- zadanie 2B.2/2 (a) – szacowany wzrost kosztu prac wynikający ze zniszczeń popowodziowych, koniecznych prac dodatkowych oraz wydłużenia czasu na ukończenie to 28 482 033,75 PLN,
- zadanie 1B.1/1(b) – szacowane koszty robót dodatkowych związanych ze wzmocnieniem konstrukcji mostu tymczasowego i zabezpieczających plac budowy to 700 000,00 PLN,
- zadanie 4B.1/1 – szacowane koszty wynikające z przedłużenia czasu na ukończenie będącego wynikiem uszkodzeń obiektów oraz elementów systemu przesyłającego i generującego dane to 11 395 679,10 PLN,
- zadanie 4B.1/2 – szacowane koszty przedłużenia robót wynikających z utrudnień realizacji kontraktu na 39 obiektach hydrotechnicznych to 5 932 373,64 PLN.

⁷⁶ Według stanu na 15 kwietnia 2025 r. procedowany był aneks przedłużający czas na ukończenie do grudnia 2025 r.

⁷⁷ Zadania: 2B.1/1, 2B.2/1 oraz 2B.2/2(a) realizowane przez RZGW WL.

(akta kontroli: str. 248, 334-336, 357-361, 385-410, 422-432 plik 1, 93-107)

W PP z 28 lutego 2025 r. (w wersji opublikowanej 27 marca 2025 r.) zamieszczono dwa nowe zadania, dotyczące przygotowania zadań inwestycyjnych, tj.:

- zadanie 5.10.1 – „Przygotowanie dokumentacji projektowej, w tym uzyskanie pozwoleń administracyjnych i zapewnienie nadzoru autorskiego, a także przygotowanie dokumentów przetargowych niezbędnych do wyboru wykonawcy przyszłych prac na potrzeby inwestycji »Zbiornik Kamieniec Ząbkowicki« w ramach przyszłego Projektu »Budowanie odporności na zmiany klimatu w gospodarce wodnej w Polsce«”;
- zadanie 5.10.2 – „Program działań nietechnicznych i retencyjnych stanowiący element zarządzania ryzykiem powodziowym w regionach wodnych Małej Wisły i Górnej Wisły (zlewnia powyżej Krakowa) – Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji administracyjnych oraz przyszłym nadzorem autorskim w ramach przyszłego Projektu »Budowanie odporności na zmiany klimatu w gospodarce wodnej w Polsce«, w tym przygotowanie dokumentów przetargowych niezbędnych do wyboru wykonawców przyszłych prac”.

W obu przypadkach rozstrzygnięcie postępowań i zawarcie stosownych umowy przewidziano do 30 czerwca 2025 r., a czas realizacji do końca grudnia 2026 r.

Według wyjaśnień Prezes KZGW rozpoczęcie procedur przetargowych dla powyższych zadań traktowane jest obecnie jako jedno z kluczowych i priorytetowych działań w ramach przygotowań do realizacji projektu „Budowanie odporności na zmiany klimatu w gospodarce wodnej w Polsce”. Zadania te stanowią istotny komponent przygotowawczy przyszłego projektu realizowanego z udziałem środków międzynarodowych i są przedmiotem bieżących ustaleń na poziomie międzyresortowym oraz w ramach współpracy z Bankiem Światowym. Oba zadania zostały zakwalifikowane do realizacji w trybie Advanced Procurement, zgodnie z postanowieniami pkt 56 dokumentu Aide-Mémoire z Misji BŚ, która odbyła się w okresie listopad-grudzień 2024 r. oraz pismem BŚ z dnia 17 marca 2025 r. skierowanym do Ministra Infrastruktury. Rozpoczęcie obu zadań przed zawarciem umowy pożyczki oraz potencjalne objęcie refinansowaniem tych wydatków w przyszłości uwarunkowane było wprowadzeniem tych zadań do Planu Zamówień Projektu OPDOW i uzyskaniem no-objection BŚ, które uzyskano 26 marca 2025 r.

Minister Finansów 14 kwietnia 2025 r. wydał decyzję o zapewnieniu finansowania tych zadań w latach 2025-2026.

(akta kontroli: str. 366-378, 415-419, 422-432 plik 108-109)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Kontrola zarządcza w ramach Projektu OPDOW oraz zagrożenia, ryzyka i problemy związane z jego realizacją

Opis stanu
faktycznego

W PGW WP obowiązywał system kontroli zarządczej wprowadzony zarządzeniem nr 38/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Procedury „System kontroli zarządczej w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie”. BKP

podejmowało działania mające na celu zapewnienie prawidłowej realizacji przypisanych mu zadań i celów, zgodnie m.in. z tą procedurą.

Niezależnie od powyższego, podobnie jak w latach ubiegłych, identyfikacja, ocena i monitorowanie ryzyka w ramach sprawowanej przez BKP kontroli zarządczej nad realizacją Projektu OPDOW odbywały się poprzez m.in.:

- ✓ Mapę Drogową Projektu OPDOW;
- ✓ Raporty kwartalne, przygotowywane przez BKP, dotyczące realizacji Projektu OPDOW, przekazywane m.in. do BŚ;
- ✓ miesięczne raporty przekazywane do BŚ;
- ✓ Tabele ryzyk;
- ✓ misje BŚ i BRRE oraz dokument Aide-Mémoire sporządzany po zakończeniu misji, zawierający zalecenia wskazanych instytucji;
- ✓ udział Dyrektora BKP oraz wybranych Konsultantów z BKP w posiedzeniach Komitetu Roboczego oraz Komitetu Sterującego;
- ✓ przeprowadzanie corocznie audytów wydatków JRP przez Konsultantów BKP ds. kontroli i ds. rozliczeń finansowych.

Bieżąca analiza ryzyk dla zadań wdrażanych w ramach Projektu OPDOW odbywała się przy wykorzystaniu Systemu Informacji i Monitoringu Projektu (SIMP). Platforma ta pozwalała na generowanie Mapy Drogowej, Raportu z osiągniętego postępu realizacji poszczególnych zadań stanowiących kamienie milowe przygotowania zadań oraz na prezentowanie harmonogramów w postaci wykresów. Dodatkowo w ramach osobnego modułu – rejestr ryzyk, uzupełniano w trybie ciągłym przez BKP i JRP, aktualne ryzyka. Narzędzia te pozwalały na ocenę ryzyka danego zadania poprzez nadanie mu wagi według przyjętej skali, określenie działań zaradczych wraz ze wskazaniem realizatora tego działania, podmiotu odpowiedzialnego i podmiotu nadzorującego.

Monitoring i sprawozdawczość finansowa z realizacji zadań Projektu OPDOW były realizowane przez BKP w oparciu o system MIS⁷⁸ wykorzystujący centralną bazę danych SQL. W 2024 r. kontynuowano zintensyfikowany monitoring finansowy przekazywanych przez JRP danych dotyczących realizowanych zadań.

W badanym okresie BKP przeprowadziło trzy audyty w RZGW KR, RZGW WL oraz RZGW SZ.

(akta kontroli: str. 342-344, 420-421, 422-432 plik 1, 78-86, 93-107, 110-111)

W 2024 r. odbyły się trzy posiedzenia Komitetu Roboczego Projektu OPDOW⁷⁹ oraz dwa posiedzenia Komitetu Sterującego Projektu OPDOW⁸⁰. We wszystkich posiedzeniach brali udział przedstawiciele BKP.

(akta kontroli str. 381-384, 420-421, 422-432 plik 83-86)

Do najważniejszych zdiagnozowanych problemów, zagrożeń i ryzyk związanych z realizacją zadań Projektu OPDOW należy zaliczyć m.in.:

- ryzyko wydłużenia realizacji kontraktów i związanego z tym wzrostu wynagrodzeń wykonawców na 2026 r. oraz konieczność ich dalszego finansowania ze środków budżetu państwa, w tym np. w zakresie realizacji zadania 1B.5/2, gdzie warunki gruntowe wokół podpór mostu

⁷⁸ Informacyjny system zarządzania.

⁷⁹ W dniach: 15 marca 2024 r., 3 czerwca 2024 r., 10 września 2024 r.

⁸⁰ W dniu 19 czerwca 2024 r., 4 grudnia 2024 r.

uniemożliwiają realizację robót zgodnie z zaprojektowaną technologią – prace rozbiórkowe w osłonie ścianki szczelnej (wynikającą z uzyskanej decyzji środowiskowej). Możliwe jest długotrwałe rozpatrywanie wniosku o zmianę zezwolenia na realizację inwestycji, co zagraża ukończeniu robót rozbiórkowych przed datą ukończenia, tj. 13 października 2025 r. Może to wywołać dalsze roszczenia wykonawcy dotyczące czasu na ukończenie lub zwiększenie zaakceptowanej kwoty kontraktu. Według wyjaśnień Dyrektora RZGW SZ sytuacja ta może doprowadzić do zagrożenia płynności finansowej w przypadku trudności z zapewnieniem finansowania zadania po 31 grudnia 2025 r.;

- potencjalne ryzyko nieterminowej realizacji kontraktów, których zakończenie planowane jest do 30 czerwca 2025 r. (zadania 2B realizowane w Kotlinie Kłodzkiej oraz zadanie 4B.1 dla obiektów dotkniętych skutkami powodzi z 2024 r.);
- zadania 1B.2⁸¹ – w przypadku ewentualnego uchylecia w części lub w całości zaskarżonej decyzji środowiskowej dla tego zadania, jednym z wariantów potencjalnych ryzyk, które mogą wystąpić w przyszłości, jest zakwestionowanie ostatecznych decyzji administracyjnych, na podstawie których zostało ono zrealizowane⁸², jeśli zostanie wszczęte postępowanie wznowieniowe na podstawie art. 145 § 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁸³. Zmaterializowanie się takiego ryzyka może skutkować koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów sporządzenia stosownej dokumentacji do wydania nowych decyzji, jak również dostosowania zakończonej inwestycji do stanu zgodności z tymi decyzjami⁸⁴;
- długotrwały proces zawierania umów dotacji, zarówno z PGW WP jak i IMGW, co powoduje m.in. brak środków finansowych z Projektu OPDOW na zapłatę należności wynikających z faktur wystawionych przez wykonawców i dostawców zadań w I kwartale;
- koszty konieczne do poniesienia po dacie zamknięcia Projektu OPDOW, tj. m.in. roszczeń związanych z realizacją zadań Projektu OPDOW czy też odszkodowań za czasowe zajęcia nieruchomości.

Ponadto w 2024 r. zmaterializowało się ryzyko, wskazywane przez NIK w poprzednich kontrolach, w zakresie niewystarczającego zabezpieczenia przeciwpowodziowego dla Kotliny Kłodzkiej w związku z ograniczeniem realizacji zadań w ramach podkomponentu 2B, w połączeniu z koniecznością uzyskania dodatkowej retencji dla zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej dla tego regionu⁸⁵. Powódź, która objęła tereny Kotliny Kłodzkiej we wrześniu 2024 r., potwierdziła, że ryzyko to nadal pozostaje aktualne.

⁸¹ 1B.2 – „Prace modernizacyjne na Odrze granicznej. Etap I – Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania”, podzielone na trzy części: 1B.2/1, 1B.2/2 i 1B.2/3.

⁸² Wydanych w oparciu o decyzję 16 sierpnia 2022 r. o środowiskowych uwarunkowaniach dla przywołanego zadania.

⁸³ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

⁸⁴ Według stanu na 16 kwietnia 2025 r. RZGW SZ nie otrzymało żadnych informacji dotyczących wzruszenia przez organ decyzji pozwolenia na realizację inwestycji oraz pozwolenia na użytkowanie.

⁸⁵ Wybudowano jedynie zaplanowane w ramach Projektu OPDOW cztery suche zbiorniki wodne zrealizowane w ramach podkomponentu 2A.

(akta kontroli: str. 352-353, 422-432 plik 1, 93-107)

Zgodnie z postawieniami Umowy Pożyczki 8524 PL pożyczkobiorca, działając przez BKP, zobowiązany jest do zapewnienia zbadania przez Najwyższą Izbę Kontroli sprawozdania finansowego i przedłożenie opinii BŚ w terminie do sześciu miesięcy od zakończenia badanego okresu. Jak wskazano w pkt 1.1 wystąpienia pokontrolnego, Projekt OPDOW zostanie formalnie zamknięty z dniem 30 czerwca 2025 r. (z uwzględnieniem dodatkowych czterech miesięcy karencji, tj. do 31 października 2025 r., na przetwarzanie płatności końcowych i składanie dokumentacji wydatków w celu udokumentowania wykorzystania zaległych zaliczek na Rachunek dedykowany). Do 7 listopada 2025 r. ostatecznemu rozliczeniu będzie podlegać również Umowa Kredytu 1866 zawarta z BRRE na częściowe sfinansowanie zadań Projektu OPDOW. Ostateczny raport z audytu obejmujący okres do daty zamknięcia Projektu OPDOW oraz okres karencji ma zostać dostarczony do BŚ najpóźniej do 30 czerwca 2026 r.

Prezes KZGW wyjaśniła, że planuje się utrzymanie działalności BKP w strukturze organizacyjnej KZGW po 30 czerwca 2025 r., co jest uzasadnione koniecznością zapewnienia wywiązania się strony polskiej z postanowień Umowy Pożyczki 8542 PL, w tym w szczególności sporządzenia i zbadania sprawozdania finansowego Projektu OPDOW i zapewnienia przeprowadzenia audytu końcowego za 2025 r.

(akta kontroli: str. 366-374)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

BKP właściwie realizowało zadania związane z bieżącym zabezpieczeniem finansowania wydatków Projektu OPDOW, m.in. w zakresie dotyczącym zapotrzebowania i uruchamiania środków finansowych. Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości dotyczyły: [1] zawyżenia o kwotę 28 263 101,02 PLN wydatków w podkomponencie 1B oraz zaangażowanych środków własnych PGW WP w pierwotnie sporządzonym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *Project Sources and Uses of Funds* oraz [2] zawyżenia o kwotę 2 400 000,00 PLN środków alokowanych do JRP w pierwotnym sprawozdaniu finansowym za 2024 r. - *LOANS MADE BY THE CEB*.

OBSZAR

2. Prawdliwość wydatkowania środków Projektu OPDOW, weryfikacji dokumentów potwierdzających operacje finansowe oraz ujęcia ich w ewidencji księgowej

Opis stanu
faktycznego

Badania wydatków Projektu OPDOW przeprowadzono odrębnie dla BKP, RZGW WL, RZGW KR, RZGW RZ, RZGW SZ oraz IMGW na losowej próbie wybranej dla wszystkich tych jednostek tzw. Metodą monetarną (MUS⁸⁶) z wykorzystaniem programu komputerowego Pomocnik Kontrolera PK wersja 5.7. Populacja do losowania stanowiła wydatki jednostek uczestniczących w 2024 r. w realizacji Projektu OPDOW, ujęte w zapisach księgowych o łącznej wartości

⁸⁶ *Monetary Unit Sampling.*

707 680 024,76 PLN⁸⁷, a zbiór wykorzystany jako populacja do losowania zawierał 2 463 rekordów. Dla przeprowadzenia badania założono poziom ufności 95%, próg istotności do wyboru próby 1%, natomiast do oceny końcowej 2% (Standard ISA 320 - *International Standards of Auditing*). Przy ustaleniu progu istotności wykorzystano ustalenia poprzednich kontroli.

Do badania wylosowano próbę 193 wydatków na kwotę 665 867 235,45 PLN, co stanowiło 93,20%⁸⁸ badanej populacji. Próba obejmowała:

- 107 wydatków RZGW WL na kwotę 368 680 319,95 PLN;
- 35 wydatków RZGW SZ na kwotę 174 981 466,33 PLN⁸⁹;
- 23 wydatki IMGW na kwotę 91 031 236,07 PLN;
- 23 wydatków RZGW KR na kwotę 30 855 128,73 PLN;
- jeden wydatek RZGW RZ na kwotę 161 007,09 PLN;
- cztery wydatki BKP na kwotę 158 077,28 PLN.

Dodatkowo w BKP metodą doboru celowego zwiększono próbę do badania o pięć wydatków na kwotę 220 583,98 PLN⁹⁰.

(akta kontroli: str. 254-273)

Wskazane wyżej wydatki BKP nie budziły zastrzeżeń w zakresie dotyczącym ich zgodności z celami realizacji Projektu OPDOW oraz warunkami Umowy Pożyczki 8524 PL. Wydatki te poniesiono zgodnie z kontraktami/umowami zawartymi na realizację zadań Projektu OPDOW oraz odpowiednio udokumentowano. Kontrolowane wydatki zostały prawidłowo poniesione ze środków BŚ, a dokumentujące je dowody księgowe były kompletne oraz zostały sporządzone zgodnie z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej. Zbadaną dokumentację poddawano także rzetelnej kontroli formalno-rachunkowej.

Poddane badaniom wydatki zostały ujęte w systemie MIS, a także w zestawieniu tabelarycznym wydatków oraz w miesięcznych i kwartalnych sprawozdaniach finansowych. Wykazane w dokumentach źródłowych wielkości zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej PGW WP KZGW.

(akta kontroli str. 379, 419-420)

Kwartałne sprawozdania finansowe BKP przekazało m.in. do BŚ w terminach zgodnych z postanowieniami Umowy Pożyczki 8524 PL oraz POP, tj. do 45 dni kalendarzowych od zakończenia okresu objętego raportem. Sprawozdania te przekazano także z wykorzystaniem aplikacji Client Connection.

(akta kontroli str. 419-420)

Raport Roczny za 2024 r. zawierał dane w układzie wymaganym Umową Pożyczki 8524 PL. Przedstawiony do kontroli Raport wraz z IFRs za 2024 r. m.in.:

⁸⁷ Zestawienie wydatków przekazane przez BKP nie zawierało zwrotu kaucji w wysokości (minus) 14 773,30 PLN oraz skorygowanego przez IMGW 5 marca 2025 r. wydatku w wysokości 3 054,04 PLN, a także wydatków zmniejszających o wartości (-) 6 734 574,10 PLN skorygowanych przez RZGW SZ 17 kwietnia 2025 r. Wartość bezwzględna całej próby MUS wyniosła 747 612 238,26 PLN.

⁸⁸ 89,07% wartości bezwzględnej całej populacji, o wartości 747 612 238,26 PLN.

⁸⁹ Metodą MUS nie wylosowano korekt o wartości ujemnej na łączną kwotę 28 263 101,02 PLN oraz nie losowano wydatków zmniejszających o wartości (-) 6 734 574,10 PLN skorygowanych przez RZGW SZ 17 kwietnia 2025 r., z tego powodu wartość próby jest wyższa niż wartość łącznych wydatków RZGW SZ za 2024 r.

⁹⁰ Wszystkie wydatki powyżej 25 000,00 PLN, z pominięciem wynagrodzeń i tzw. „narzutów” oraz co do zasady wydatków powtarzalnych comiesięcznie.

- a) wskazywał źródła i wykorzystanie funduszy dla Projektu OPDOW za ten rok, wykazując osobno fundusze zapewnione w ramach Umowy Pożyczki 8524 PL;
- b) opisywał stan rachunku specjalnego w NBP oraz wypłaty dokonywane z niego w EUR;
- c) określał przewidywane zapotrzebowanie na środki na dwa kolejne kwartały;
- d) zawierał podsumowanie dokonanych wydatków w okresie sprawozdawczym oraz AWP w mln PLN na 2024 r.;
- e) opisywał fizyczne postępy w realizacji Projektu OPDOW, zbiorczo oraz dla okresu objętego sprawozdaniem;
- f) określał stan realizacji zamówień w ramach Projektu OPDOW na koniec okresu objętego sprawozdaniem;
- g) opisywał administrowanie Projektem OPDOW;
- h) przedstawiał plan działań na 2025 r. i informacje o realizacji planu działań w 2024 r.;
- i) obejmował wnioski i rekomendacje;
- j) zawierał rejestr ryzyk Projektu OPDOW;

co było zgodne z wymaganiami określonymi w Umowie Pożyczki 8524 PL oraz w POP.

Powyższe pozwalało stwierdzić, że przedłożony przez BKP do badania Raport Roczny za 2024 r. został sporządzony w sposób prawidłowy, terminowy, rzetelny i spełniał wymogi stawiane przez pożyczkodawcę oraz zawierał wszystkie elementy, jakie powinien zawierać Raport Roczny za 2024 r

(akta kontroli: str. 411-414, 422-432 plik 1)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

BKP zgodnie z celami Projektu OPDOW i warunkami stosownych umów, wydatkowało środki na realizację zadań tego Projektu. Poddane badaniu wydatki zostały m.in. prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej PGW WP KZGW, jak również odpowiednio udokumentowane i ujęte w sprawozdaniu finansowym.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

Uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń,

zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, 21 maja 2025 r.

Kontrolerzy

Violetta Matuszewska-Potempska

Doradca ekonomiczny

/podpisano elektronicznie/

Cezary Mazik

Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor

Radosław Kujawiński

/podpisano elektronicznie/